
Találkozás

[MEETING]

by László Moholy Nagy

Jelenkor [The Present Age], vol. 1, no. 5, pp. 138–141, April, 1918, Budapest

Translated by Hattula Moholy-Nagy, translation corrected by Levente Nagy, editing by George Bisztray, final edit by Oliver A. I. Botar

Mother stood next to the apple tree and took from Ákos those apricots that were still green. Zsuzsi and I were selecting the ripe ones for cooking jam and my face was already a yellow mess from all the tasting. Grandmother sat at the end of the table and fumbled with the bean-slicing machine. Shadows of leaves scampered on her face as she kept swatting a stubborn fly from the red wart at the base of her nose. Buzzing bees from the rose garden circled above us, in the vineyard the cat vexed two cheeping chicks and Grandmother furiously commanded the yardman to chase the chicks into the poultry yard and not to let her catch sight of them inside again. “They pluck off the grafts from the vine stocks!” A wormy apple plopped from the tree, Ákos immediately pocketed it. We played with these while swimming, when Uncle Horváth took us down to the Tisza.

True, it was sad that our father didn’t take us to the pool like

the other children's fathers did. We were taken as a favour by others. But then we didn't have a father. Only since we began school did we write two letters to him. "Thanks to God we are well and we wish you all the best, your loving sons Dezső and Ákos kiss your hand." Mother ruled lines on the paper with a hairpin so that the letters would run in straight rows. Mother and Grandmother never spoke of him. Once, when Grandmother scolded Ákos for eating too many green plums, she said that he'd become a bum like his father. That was all. So we thought that Father was a bum. On the other hand we were surprised, because Ákos and I knew that we were princes and that we were only boarding out with Mother's family. But once Mother had told us of a king, who had been a bum, and then we knew for sure.

Uncle Holló chased the chickens and had already upset four stakes when, to his shame, he somehow trampled one of the chicks. Well, Grandmother noticed right away, went red as a poppy, and shouted, "It just had to be the leghorn, of which there was only one," which she had gotten from Mrs. Bizinger, the rarest one! and she practically choked with rage. Uncle Pista, the overseer, came with a letter and delivered it to Grandmother. Someone had summoned the young gentlemen. Grandmother slashed open the letter, read it, and impatiently tossed it to Mother. What a time for this to happen! Mother read it, sat down on the bench saying nothing and stared sadly. "Well," said Grandmother, "what are you staring at? We'll just have to send them." Mother didn't answer, got up as if shaking something off. "Leave the apricots, come to the bathroom," and Grandmother nodded in approval and summoned Uncle Holló (who was in the process of slinking away) and promised him three slaps in the face. We were pleased at this because recently, when Csákó had a little calf, Uncle Holló didn't want to let us in the barn. Serves him right! In the corridor Ákos asked Mother, "Who wrote?" "Your father," said Mother. "He wants to see you." We were surprised. We didn't know whether we should be happy or not. What could he be like? Did he really want to see us? Did he have a moustache like Uncle Horváth, and did he have a pince-nez and can he blink like Uncle Macskáski? As Mother washed us, Ákos didn't cry as he usually did, and we wondered if from then on he'd be taking us swimming. Mother instructed us to kiss his hand nicely, not to shout, and not to start off with what he had brought us, but rather to behave politely. "And if he asks about me—" here she sighed deeply and forgot what she was going to say, just staring into the bath. Ákos asked if we had to cross

our arms on our chests. I said, “You dummy, we’re not going to school,” and Mother smiled, but then was sad again. “But why isn’t he coming here?” I really was curious. Mother thought about it. “Because Grandma is angry with him,” she said. Immediately we felt sorry for him and Ákos asked, “He’s been a bum since then, hasn’t he?” Mother looked surprised and exclaimed immediately that we shouldn’t dare to speak such stupidity and from whom did these children learn such things? Though I remembered that we had heard it from Grandmother.

Uncle Pista escorted us to the restaurant. I was very proud of my piqué spencer and that my trousers had small red speckles, which Ákos’ trousers didn’t have. Mother had tied our neckties the same way, but Ákos had a short neck and so his stuck out like a bun. I made fun of him, calling him “bun-head” and we almost got into a fight, but then Uncle Pista shook his head disapprovingly, “Weren’t the young gentlemen ashamed, *at a time like this?*” And surely enough we were stirred into good behaviour, and when we encountered Jani Göblös and he asked us where we were going, Ákos and I only looked at each other and we said, “To the restaurant,” and didn’t say anything else.

At the restaurant Father came towards us.

He had a big gray moustache and his eyes ran back and forth over us like small mice. It was very odd. And as he kissed us, his moustache felt prickly. We weren’t used to this. Mother and Grandmother didn’t have moustaches. And he said, “Hello, lads.” You must be Dezső, and you must be Ákos, right? But he had gotten us mixed up and we laughed hard that he gotten it wrong. This confused him and he apologized. And I told him (so that he wouldn’t be embarrassed) that it didn’t matter, that Uncle Jani had also mixed us up the other day, it was no problem. “No problem, is it, my little Dezső, no problem?” and he laughed with a little cough. But I saw he wasn’t pleased. How we had grown. “And what is Jenő doing?” he said. Jenő is our big brother. He was in Budapest at school. We said it too: “He’s in Budapest with Aunt Sárika, he’ll be home in August.” Up to that point we had behaved properly, but that monkey, Ákos suddenly began to giggle. Father was surprised, “what’s he laughing at?” Ákos laughed so hard that he could barely say that then, that in Aug - - - ust - - - he - - - would - - - come - - - “But why is that funny?” Of course Father could not have known, ‘cause he didn’t know Uncle Macskáski, but I knew, so I started to grin, ‘cause he had taught us “*O du lieber Augustine, keldesztin,*” and the necktie was choking me so much I could barely tell him, and as I looked at Ákos he

was already as red as a balloon, I had to giggle and laugh even harder. Father also laughed a little and kept saying, "Well, this really is a big laugh, really!" And slowly we grew abashed at such bad behaviour and I looked angrily at Ákos and he signalled with his eyes that I should lay off, which I did. But then we went into a room where the curtains were drawn so that the sun wouldn't shine in. But the curtains were ripped and so the sun shone in through the tear and flickered on Ákos's nose like when we were playing with mirrors, and we heard the zither players bowling in the courtyard. There was a red cloth on the table, half of which was faded by the sun like ours in the maid's room at home. Father fumbled with the match holder, and we didn't know what to say, because by then, we really weren't laughing any more. So we just stared at him. Strangely enough, there were two furrows on his face, just like the ones we'd seen Thursday in a picture in the Sunday paper, and now his eyes no longer darted about, but were as if they had clouded over. Maybe he had looked into the sun, that would sometimes make you cry. At the pool Uncle Horváth always put green mulberry leaves over his eyes when he lay in the sun. "Ring that bell over there," Father turned to Ákos, and Ákos rang and Csillag came in, "What would the esteemed gentleman care for?" "Two bottles of beer and pretzels," said Father. "Do you like that?" And he kept rapping the table with the porcelain match holder. We'd never had beer before, we said "yes" at the same time, and could hardly wait to try it. "So, tell me something about yourselves, children." "So you little Dezsó, you're a big boy. So, what's going on?" We really didn't know what to tell him. Then Csillag brought the beer and three glasses and we had some too, not daring to mention that it was bitter. It was really very bitter. And Ákos had also thought that its foam would be sweet.

Father then asked us which books we'd like, and Ákos asked for *The Three Gallant Hungarian Soldiers*, I for *Sir Bruin's Travels*. Father took out his notebook, it was a beautiful shiny brown leather notebook, and he made a note in it, and the coach came because he now had to go to the railway station, and he took us home in it. He kissed us and sent regards to Mother as well as to Grandmother, and let us off at the gate. We watched him as he left and thought, "This is what a father is like?" Mother and Grandmother asked, what happened? Well, what happened, nothing really happened, and did he ask about them? He didn't, however, ask anything about them and that afternoon we went swimming with Uncle Horváth, and from then on we waited for the books.

Finally they arrived. The cover of *The Three Gallant Hungarian Soldiers* was a beautiful red, that of *Sir Bruin* was blue.

2.

Hallomás.

*Köröttem szétterül nagy, szürke szomorúság.
Sík mint a Hortobágy; be nincsen rajta semmi!
És fárasztó egén egy fáradt madár húz át,
S lekárog: Hé, te, hé! jobb lessz már hazamenni.*

*Mit jársz, mit lödörögsz, ha nem tudod a célod?
Mit vársz derűre még? vagy mit vársz zivatarra?
Nézd: milyen karcsú, szép jegenye feketél ott,
Keress egy ágat és kösd fel magadat arra!*

Gábor Andor.

Találkozás.

Anya az almafa mellett állott és Ákostól azokat a barackokat vette át, amelyek még zöldek voltak. Én Zsuzsival az érettjét válogattam, amiből a lekvárt főzik és már egész sárga maszat volt a képem a nagy kóstolásban. Nagymama az asztal végén ült és a babvágó géppel motoszkált, az arcán a levelek árnyékokkal szaladgáltak és állandóan egy makacs legyet hajkurászott az orra tövében a vörös szemölcséről. A rózsás-kertből zümmögő méhecskék keringtek fölénk, a szőlős-kertben két csipogó csirkét zargatott a macska és Nagymama dühösen parancsolta az udvarosnak, kergesse a csibéket a baromfi-udvarba és meg ne lássa még egyszer bent őket. A tőkéről mind lecsúszik a szemet! A fáról kukacos alma pottyant, Ákos rögtön zsebredugta. Evvel játszottunk a fürdőben, ha Horváth bácsi levitt a Tiszára.

Igaz, az szomorú volt, hogy bennünket nem az Apánk vitt az uszodába, mint a többi gyereket, hanem csak sziveségből más. Dehát nekünk nem volt Apánk, mi csak azóta, hogy iskolások vagyunk, írtunk neki két levelet, hálisten jól vagyunk és minden jót kívánunk és kezét csókoljuk szerető fiait Dezső és Ákos. Anya vonalazta a papírost hajtűvel, hogy egyenesen álljanak a betűk. Anya meg Nagymama sose beszélt róla. Nagymama egyszer, mikor Ákost megszidta, hogy összeette a sok zöld szilvát, mondta, olyan csavargó leszel te is, mint az apád. Ez volt az egész. Így csak gondoltuk, hogy Apa csavargó. Ugyan akkor meg voltunk lepve, mert mi Ákossal tudtuk, hogy királyfiak vagyunk és Anyákhoz csak kosztba vagyunk adva. De egyszer Anya mesélt egy királyról, aki előbb csavargó volt és akkor megint egész biztosan tudtuk.

A Holló bácsi kergette a csirkéket és négy karót kidöntött már, amikor szégyenszemre rátaposott valahogy az egyik csirkére. Hú, Nagymama mingyárt észrevette, piros lett, mint

a pipacs, kiabált, ép a lankszhánt, amiből csak egy volt, amit a Bizingernétől kapott, a legritkábbját! és majd megfúlt mérgeben. Pista bácsi jött, az ispán, egy levéllel és átadta Nagymamának, hogy egy ember az ifjurokat hívassa. Nagymama föl-szaggatta a levelet, elolvasta, türelmetlenül odadobta Anyának, ennek is ép most köll jönni! és Anya is elolvasta és leült a padra, nem szólt semmit, csak szomorúan nézett. No, mondja Nagymama, mit nézel? Csak el köll küldeni őket. Anya nem felelt, mintha lerázna magáról valamit, fölkel, hagyjátok a barackot, gyertek a fürdőszobába és Nagymama bólintott, hogy jól van és visszahitta az elsomfordáló Holló bácsit és három pofont ígért neki. Mi örültünk, mert a multkor, mikor a Csádkónak kisa borja lett, nem akart a színbe beereszteni, úgy köll neki! Ákos kérdezte a folyosón Anyát, ki írt? Édes Apátok — mondta Anya — látni akar benneteket. Csodálkoztunk. Nem tudtuk, örülünk-e? Milyen is lehet? és igazán bennünket akar látni? Vajjon van-e bajusza, mint a Horváth bácsinak és van-e cvikkerje és tud-e úgy pislogni, mint a Macskáski bácsi? Ahogy Anya mosdatott, Ákos nem böggött, pedig mosdásnál mindig szokott és egyre azon töprengtünk, hogy eztán ő visz-e le bennünket fürdeni. Anya tanított, csókoljunk szépen kezet, ne kurjongassunk és ne kezdjük avval, mit hozott, hanem illedemesen viselkedjünk. És ha rólam kérdez — itt nagyot sóhajtott és elfelejtette tovább mondani, csak nézte a fürdőkádat. Ákos kérdezte, kereszbe kell-e rakni a mellünkön a kezünket? én mondtam, te maffa, nem az iskolába megyünk és Anya elmosolyodott, de aztán tovább is szomorú maradt. De hogy mért nem jön ide? Igazán kíváncsi voltam. Anya gondolkozott. Mert a Nagyma haragszik rá, mondta. Mingyárt sajnáltuk és Ákos kérdezte és azóta csavergó, ugy-e? Anya nagyot nézett és rögtön szólt, hogy ilyen butaságot ne merészellünk mondani és hogy kitől tanulnak ilyesmit ezek a gyerekek? pedig hát én is emlékeztem, hogy Nagymamától tudjuk.

Pista bácsi jött velünk a vendéglőig. Én nagyon büszke voltam piké kabátkámra és hogy a nadrágomban kis piros pontocskák voltak, az Ákoséban egy piros pötty se volt. A nyakkendőnket egyformára kötötte Anya, de Ákosnak rövid nyaka volt és úgy kipukkadt belőle, mint egy cipő. Csúfoltam is, te cipőfejű és már majdnem verekedtünk, mikor Pista bácsi fejcsóválva rosszalta, hogy nem szégyellik az ifjurok *ilyenkor*? És tényleg egész ünnepeylesre zavarodtunk és ahogy a Göblös Janival találkoztunk és kérdezte, hová megyünk, csak összenéztünk az Ákossal és mondtuk, hogy a vendéglőbe és mást nem szóltunk.

A vendéglőnél jött elébünk az Apa.

Nagy szürke bajusza volt és a szeme ide-oda szaladgált rajtunk, mint a kis egér. Nagyon furcsa volt. És ahogy megcsókolt, szúrt a bajusza. Ezt se szoktuk. Anyának, meg Nagymamának nem volt bajusza. És mondta szervusztok. Te vagy a Dezső, te meg az Ákos, ugye? De fordítva mondta és mi

nagyon neveltünk, hogy hogy lehet ezt eltéveszteni. Ezen meg ő zavarodott meg és restelte magát. És én mondtam neki, (hogy ne szégyelje már magát) ez nem baj, a Jani bácsi is a multkor eltévesztette, nincs abba semmi. Nincs, ugye Dezsőkém, nincs? és köhintve nevetett. De láttam, nem tetszett neki. Hogy megnőttemek. És mit csinál Jenő? mondta. Jenő, az a nagy testvérünk. Pesten járt iskolába. Mondtuk is, Pesten van most a Sáríka néninél, majd augusztusban hazajön. Egész eddig illedelmesen viselkedtünk, de az a majom Ákos egyszerre elkezdett röhögni. Apa csodálkozott, hogy min nevet? Ákos alig tudta megmondani, úgy bruhogott, hogy azon, hogy auguszt — — — us — — — ban — — — jön — — — ha — — — De mi van ezen nevetni való? Persze Apa ezt nem tudhatta, mert nem ősmerte a Macskáski bácsit, de én tudtam, de én is elkezdtem vigyorogni, mert ő tőle tanultuk, hogy ódülber augusztinkeldszin és úgy szorította a nyakkendő a nyakamat, alig tudtam megmondani és ahogy néztem Ákost, egy vörösség volt már, mint egy labballon, még jobban kellett vihogni, meg röhögni. Apa is nevetett kicsit és egyre mondta, na ez nagy nevetni való, de igazán! és lassan elszontyolodtunk, hogy ilyen illetlenül viselkedtünk és mérgesen néztem Ákosra és ő integetett a szemével, hogy most hagyjam. Hagytam is. Hanem bementünk egy szobába, ahol le volt függönyözve, hogy ne süssön be a nap. De a függöny rossz volt és a hasadékon mégis besüült és az Ákos orrán úgy ugrált a nap, mint mikor rükörrel szoktunk játszani és hallatszott, hogy az udvaron kugliznak a tamburások. Az asztal piros abrosszal volt leterítve, az egyik felét ép úgy kiszlítta a nap, mint nálunk otthon a cselédszobában. Apa a gyufatartóval babrált, mi meg nem tudtuk, mit szóljunk, mert már igazán nem röhögünk. Hát csak néztük. Az arcán ép olyan két ránc volt, érdekes, mint a Vasárnapi Ujságban láttuk csütörtökön egy képen és a szeme most már nem futkosott, hanem mintha elhomályosodott volna. Lehet, hogy a napba nézett és attól könnyezni szokott az ember. A Horváth bácsi is mindig zöld eperféleveget tesz a szemére az uszodában, ha a napra fekszik. Csöngess csak, ott a csengő — fordult Ákoshoz Apa és Ákos csöngtetett és bejött Csillag, hogy mit parancsol a nagyságos úr? Két üveg sört és sóskiflit, mondta Apa, szeretitek? és a porcellángyufatartóval az asztalt ütögette. Mi még nem itunk sose sört, egyszerre mondtuk, hogy igen és már szeretjük volna megkóstolni. No meséljtek valamit, gyerekek. No, te Dezsőke, te már nagyobb vagy. Hát mit? Nem is igen tudtunk mesélni. Akkor Csillag már hozta a sört és három poharat és itunk mi is, de nem mertünk szólani, hogy keserű. Pedig nagyon keserű volt. És Ákos is azt hitte, hogy a habja édes lesz.

Apa aztán kérdezte, milyen könyvet szeretnének és Ákos kérte a Három vitéz magyar bakát, én meg a Maczkóúr utazásait és Apa elővette a noteszát, szép fényes barna bőrtotesz volt és abba fölírta és jött a kocsí, hogy az állomáshoz köll

már menni és vele mentünk hazáig és megcsókolt és tiszteltette Anyát, meg a Nagymamát és letett bennünket a kapunál és mi néztünk utána és gondolkoztunk, hogy ilyen egy Apa? és Anyák kérdezték, mi volt? Hát mi volt, semmi se volt és hogy kérdezett-e róluk? pedig nem kérdezett semmit róluk és délután Horváth bácsival lementünk fürdeni és ettől kezdve mindig vártuk a könyveket. Egyszer aztán meg is jöttek. A Három vitéz magyar bakának szép piros volt a kötése, a Maczkó úré meg kék.

Moholy Nagy László.

A fekete kert.

*Ó szörnyű kert az éji kert,
benn minden borzalom kikelt,
amerre surransz hallgatag
szeges rémcserje archa csap.
Lábadnál árkok és ürök,
a partokon csalán, bíbrök,
hinárok és iszallagok
fejtőző könny- és vérmagok . . .
Gyümölcsfa rezgi: „Rajta, szedj,
mérges vizű, de szép a meggy!”
A gyöp zizeg: „Aludni jó!
álmodban ér a skorpió!”
A meggyet enni nem mered,
gyöpön halálos szendered,
amerre lépsz, botlaszt a lonc,
tikkadtan, álmosan bolyongsz.
Ó szörnyű kert az éji kert,
benn minden borzalom kikelt.*

* * *

*Az útakon salak roszog,
zápult a lég, fűdöm nehéz.
A zord kertészek szorgosok:
a Szenvedély s a Szenvedés.
Földjén őrjögők körme szánt,
nem tépi pendülő kapa,
véres robotját verte ránk
a szörnyű kert, az éjszaka . . .
Kaparjuk mérges hűmuszát,
és poshadó sárral behint,
sorvadt kezünk porban kuszált
s vérrel szegettek körmeink.*

* * *